

Průběh sporného řízení před soudem I. stupně

1. Došlou žalobu zapíše vedoucí soudních kanceláří do rejstříku, přidělí ji spisovou značku a v souladu s rozvrhem práce ji přidělí některému soudci
2. Příprava jednání
  - I. Zkoumání tzv. 5 P:
    - pravomoci soudu (§ 7, § 104 odst. 1, § 104b a § 104c – OSŘ nesprávně mluví o věcné příslušnosti, § 106)
    - příslušnosti soudu
      - a) místní (§ 84 až § 89a, § 105)
      - b) věcná (§ 9, § 9a, § 104a)
    - (ostatní) podmínky řízení (zejm. § 19, § 20, § 83, § 159a odst. 5)
    - (soudní) poplatek (zákon č. 549/1991 Sb.)
    - (náležitosti) podání – žaloby (§ 42, § 43, § 79) – žaloba musí být dostatečně substancována a k jednotlivým skutkovým tvrzením musí být připojeny důkazní návrhy
  - II. Jsou-li pro to splněny podmínky, nařídí soud předběžné opatření
  - III. Jsou-li pro to splněny podmínky, vydá soud platební rozkaz
  - IV. Soud doručí žalobu žalovanému do vlastních rukou (§ 79 odst. 1) a vyzve jej, aby se ve věci písemně vyjádřil (případně vylíčil rozhodující skutečnosti, označil důkazy k jejich prokázání a připojil listinné důkazy, jichž se dovolává); výzva může být
    - prostá [§ 114a odst. 2 písm. a)]
    - kvalifikovaná (§ 114b) – nevyjádří-li se žalobce včas (ani soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání), nastává nevyvratitelná domněnka uznání nároku (§ 114b odst. 5) a soud rozhodne rozsudkem pro uznání (§ 153a odst. 3)
  - V. Soud doručí vyjádření k žalobě žalobci a uvědomí jej o možnosti podat repliku
  - VI. Soudce analyzuje skutková tvrzení sporných stran
    - zváží, která skutková tvrzení stran jsou právně relevantní a která nikoliv; právně irelevantní skutkové přednesy nebudou předmětem dokazování, a to i kdyby byly mezi stranami sporné
    - soudce si vezme papír, který rozdělí čarou na dvě poloviny; na levou napíše v bodech skutková tvrzení žalobce, na pravou potom ke každému z nich uvede stanovisko žalovaného; tak zjistí, které právně významné skutečnosti nejsou mezi stranami sporné (a zásadně nebudou předmětem dokazování - § 120 odst. 4), a které naopak sporné jsou
    - tímto postupem soud zjistí, které skutečnosti budou předmětem dokazování: půjde pouze o skutková tvrzení významná pro věc samotnou, ohledně nichž je mezi stranami spor
  - VII. Soudce analyzuje důkazní návrhy stran
    - každou spornou stranu tíží důkazní povinnost [§ 101 odst. 1 písm. b)] ohledně skutečností, které tvrdí [§ 101 odst. 1 písm. a)]
  - VIII. První soudní rok (§ 114c)
    - neformální setkání soudce se spornými stranami a jejich zástupci (nejde o jednání ve věci; nemusí se konat ani v jednací síni a soudce nemusí být oděn v taláru); účelem je stanovení programu sporu a

přípravení jednání tak, aby bylo možno věc rozhodnout při jediném jednání

- soudce poskytne stranám potřebná poučení
- pokus o soudní smír (postup viz § 99)
  - soudce se stranami probere věc po skutkové i právní stránce
  - upozorní strany na právní úpravu a relevantní judikaturu
  - poté by měl dát stranám příležitost, aby se samy pokusily dosáhnout smírného řešení (OSŘ na tuto fázi výslovně nepamatuje; takový postup však není v rozporu se zákonem a navíc odpovídá dispoziční zásadě)
  - nedosáhnou-li strany smíru samy, doporučí jim možnost smírného vyřešení soudce
- seznámí a popřípadě vyjasnění si toho, které skutečnosti jsou právně významné, které z nich jsou mezi stranami nesporné (a nebudou se dokazovat) a které z nich zůstaly sporné a musejí být dokazovány
- nevyličil-li žalobce nebo žalovaný všechny rozhodující skutečnosti nebo je vyličil neúplně, postupuje se podle § 118a odst. 1, případně 2 (obdobně použitého podle § 114c)
- soud si se stranami vyjasní, jakými důkazními prostředky bude dokazovat jednotlivá skutková tvrzení
- nenavrhl-li žalobce nebo žalovaný důkazní prostředky potřebné k prokázání všech svých sporných právně významných tvrzení, postupuje se obdobně podle § 118 odst. 3
- srov. též § 139 německého ZPO, v němž je upraveno tzv. materiální vedení sporu (materiální vedení sporu znamená, že při respektování projednací a dispoziční zásady je to soud, který řídí proces a rozhoduje o jeho uspořádání, určuje, zda věc bude připravena v předběžném jednání nebo písemně, a konečně též rozhoduje o tom, jaké skutkové a právní otázky, a v jakém pořadí, budou v řízení projednávány); podle tohoto ustanovení mj. soud může založit své rozhodnutí na okolnosti, kterou strana zjevně přehlédla nebo považovala za nepodstatnou, pouze tehdy, pokud na to stranu upozornil a dal jí příležitost vyjádřit se; stejně musí soud postupovat, má-li na věc jiný právní náhled
- první rok může zejména skončit
  - a) usnesením o schválení soudního smíru
  - b) usnesením o klidu řízení (§ 110)
  - c) oznámením termínu jednání
  - d) usnesením o koncentraci řízení podle § 118c

IX. Soudce zajistí důkazní prostředky k prvnímu jednání; zejména

- vyžádá si zprávu o skutečnostech, které mají význam pro řízení a rozhodnutí (§ 128)
- ustanoví znalce (§ 127)
- vyžádá si listinné důkazy (např. různé spisy)
- předvolá svědky
- provede důkaz prostřednictvím dožádaného soudu
- činí jiná vhodná opatření (zejm. organizační povahy; např. zajistí, aby ve věcech, v nichž lze očekávat zvýšený zájem veřejnosti, byla k dispozici dostatečně prostorná jednací síň apod.)

- X. Soudce nařídí jednání, k němuž předvolá sporné strany a všechny, jejichž přítomnosti je třeba (svědky, znalce atd.)
  - ve věcech, v nichž je zákonná koncentrace řízení ke skončení prvního jednání (§ 118b), musí být předvolání sporným stranám doručeno nejméně 30 dnů přede dnem, kdy se má jednání konat
  - v ostatních věcech nejméně 10 dnů předem
3. Jednání (případně rozhodnutí věci bez jednání za podmínek § 115a)
  - I. Zapisovatelka vyvolá věc a vyzve účastníky a jejich zástupce ke vstupu do jednací síně
  - II. Soudce ověří osobní data osob zúčastněných na jednání
  - III. Soudce zahájí jednání
  - IV. Soudce zjistí aktuální stanoviska stran (např. zda žalobce trvá na žalobě nebo ji bere zpět, zda žalovaný nárok neuznává)
  - V. Soudce případně ještě jednou učiní dotaz, zda strany nevyřeší spor smírně
  - VI. Žalobce přednese žalobu nebo sdělí její obsah (§ 118 odst. 1)
  - VII. Žalovaný přednese vyjádření k žalobě nebo sdělí její obsah
  - VIII. Soudce sdělí výsledky přípravy jednání (§ 118 odst. 2)
  - IX. Soudce uvede, která právně významná skutková tvrzení účastníků lze považovat za shodná, která právně významná skutková tvrzení zůstala sporná a které z dosud navržených důkazů budou provedeny, popřípadě které důkazy soud provede, i když je účastníci nenavrhli
  - X. Provádění důkazů
  - XI. Nejde-li o případy koncentrace řízení podle § 118b, § 118c nebo § 175 odst. 4, soudce před skončením jednání poučí účastníky, že všechny rozhodné skutečnosti musí uvést a důkazy označit dříve, než ve věci vyhlásí rozhodnutí, neboť později uplatněné skutečnosti a důkazy jsou odvolacím důvodem jen za podmínek uvedených v § 205a – viz § 119a odst. 1 (důsledek zákonné koncentrace řízení vyplývající z principu neúplné apelace)
  - XII. Závěrečné řeči (sporné strany shrnou své návrhy a vyjádří se k dokazování, jakož i ke skutkové a právní stránce věci)
  - XIII. Porada senátu, případně přerušování jednání v samosoudcovské věci; též odročení za účelem vyhlášení rozhodnutí (§ 156 odst. 2)
  - XIV. Vyhlášení rozsudku (§ 156)
  - XV. Soudce vyzve sporné strany, aby se vyjádřily, zda se vzdávají odvolání (§ 156 odst. 1, posl. věta)
  - XVI. Ukončení jednání